

Euroopan parlamentti otti täysitunnossaan 25.4.2007 kantaa ns. piraattituotteisiin.

Sen mukaan tietokoneohjelmien, lääkkeiden, lelujen ja muiden laittomasti kopioitujen tuotteiden valmistajille ja salakuljettajille määrätään samanlaiset rikosoikeudelliset seuraamukset kaikissa jäsenmaissa.

EU:lla ei kuitenkaan ole kiistatonta toimivaltaa rikosten rangaistusten harmonisoimiseen!

Ympäristörikosten harmonisointi

Rikoslakien harmonisointi ei perustu jäsenvaltioiden hyväksymään rikosoikeudellisen toimivallan siirtoon EU:lle.

Se perustuu EU:n itse itselleen ottamaan toimivaltaan niissä asioissa.

EY-tuomioistuin, jonka päätöksistä ei voi valittaa, hyväksyi syyskuussa 2005 komission kannan siitä, että rikosten rangaistukset ovat ympäristöasioita eivätkä oikeudellisia asioita ja että ne kuuluvat sen takia EU:n toimivaltaan.

Yksitoista jäsenvaltiota, niiden joukossa Suomi, vastusti tällaista kantaa, mutta ne hävisivät oikeustapauksen ja joutuvat tyytymään EU:n tahtoon. Eivät nimittäin vain EU:n lait vaan myös EY-tuomioistuimen kaikki lain tulkinnat ovat ylempiä kuin kansalliset lait ja ensisijaisia niihin nähden.

Sen perusteella EU-toimielimet voivat määräenemmistöllä harmonisoida rikoslainsäädäntöä ja pakottaa jäsenmaat - myös niiden omaa tahtoa vastaan - ottamaan käyttöön samanlaiset rangaistukset.

Komission laaja tulkinta

Kun komissio antoi 9.2.2007 esityksen tiettyjen ympäristörikosten ja niiden rangaistusten harmonisomisesta, siihen liittyen meppi Esko Seppänen esitti komissiolle kirjallisen kysymyksen: ”Antaako EY-tuomioistuimen päätös komission mielestä sille toimivallan esittää lakien harmonisointia myös muissa kuin ympäristörikosasioissa?”

Kysymykseen vastasi 10.5.2007 oikeusasioiden komissaari Franco Frattoni.

Vastaus oli yksiselitteinen:

”Kuten komissio on korostanut marraskuussa 2005 antamassaan tiedonannossa yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion seurauksista, se katsoo tuomioistuimen esittämien perustelujen olevan täysin sovellettavissa myös muihin yhteisön politiikkoihin ja neljään vapauteen.”

Komissio ei näin ollen tunnusta mitään rajoituksia käyttää rikosikeudellista toimivaltaa, jota jäsenmaat eivät ole sille luovuttaneet, niissä ns. I pilarin asioissa, joissa EU:lla on yhteinen politiikka.

Uusi kohde: piraattituotteet

Europarlamentti, joka on liitytovaltiohenkinen EU:n toimielin, on samoilla linjoilla komission kanssa.

Se hyväksyi huhtikuussa ääniin 379-270 (mm. GUE/NGL ja vihreät äänestivät vastaan) kannan, jonka mukaan piraattituoteasioissa ”luonnollisten ja oikeudellisten henkilöiden tuomioiden taso täytyy harmonisoida, ja erityisesti sen tulee koskea vankilatuomioiden, sakkojen ja takavarikointien sääntöjä”;

Tarkoitus on hyvä (niin kuin ympäristöasioissakin): taistelu sellaista laitonta tavara-, kasetointi- ja ohjelmistokopiointia vastaan, jonka komissio sanoo aiheuttavan alan teollisuudelle vuosittain 500 miljardin euron vahingot.

Kysymys ei kuitenkaan ole vain tästä hyvästä tarkoituksesta vaan myös isosta periaatteesta: jäsenvaltioiden täysivaltaisuudesta omiin rikoslakeihin. Ministereiden muodostamassa lainsäädäntöelimessä eli neuvostossa varsinkin Englanti ja Hollanti ovat puolustaneet näissä asioissa kansallista päätösvaltaa (toisin kuin Suomi). Ne eivät vastusta piraattirikollisten rankaisemista, mutta rangaistuksista ne haluavat päättää itse siirtämättä niitä yhteiseen päätöksentekoon määräenemmistöllä.

Myös monet yhtiöt ovat tyytymättömiä: lainsäädännön EU-versio jää liian tulkinnanvaraiseksi ja monissa maissa on jo tiukemmat määräykset.

Harmonisointi jatkuu

Käy selvästi ilmi komissaari Frattinin meppi Seppäselle antamasta vastauksesta, että komissio etenee tulevaisuudessakin valitsemallaan - ja EY-tuomioistuimen laillistamalla - linjalla, kun "se katsoo tuomioistuimen esittämien perustelujen olevan täysin sovellettavissa myös muihin yhteisön politiikkoihin ja neljään vapauteen".